

KLOK & PEEL
méér dan museum!

Koersdocument 2022/2023
“Van en voor Asten”

1. Inleiding

Museum Klok & Peel is in 2019, 2020 en 2021 meerdere keren onderwerp van overleg geweest in de Astense gemeenteraad.

Aanleiding was de discussie eind 2019 over eventuele bezuinigingen op de subsidie van het museum. Vanwege de financiële situatie van de gemeente, in relatie tot de vraag om extra incidentele dan wel structurele financiële bijdragen door het toenmalige museumbestuur, leidde dat tot de afweging hoe de toekomst van het museum eruit moest zien.

Een terechte en noodzakelijke afweging, die geleid heeft tot veel goede bijeenkomsten, waarbij de voors en tegens van een toekomstbestendig museum in de Astense gemeenschap uitgewisseld zijn.

Dit koersdocument, opgesteld eind 2021, geeft perspectief aan die toekomst, gebaseerd op documenten, gesprekken en afwegingen, waarbij voor de jaren 2022 en 2023 veel acties worden opgezet en uitgewerkt en er periodiek, veelal informeel, verantwoording zal worden afgelegd aan de Astense gemeenteraad.

Als hoofddoelstelling zal worden gewerkt aan een breed draagvlak in en onder de Astense mensen, waarbij van daaruit in de regio, in de provincie, in Nederland en zover Asten maar kan reiken ook in de wereld, het museum als boegbeeld van het dorp wordt neergezet.

Met name de spin off voor de Astense ondernemers zoals het bedrijfsleven, de horeca en het onderwijs zal tevens de insteek zijn om de meerwaarde van het

museum in het dorp steviger te positioneren.

2. Actuele situatie eind 2021

De gemeenteraad heeft op 4 februari 2020 besloten tot een bestuursopdracht genaamd: "ambitieonderzoek Klok en Peel". Aanleiding was het Raadsbesluit van 5 november 2019 inzake de begroting 2020. Bij de bestuursopdracht zijn als kaders meegenomen het Coalitieakkoord 2018-2022, de Toekomstagenda Asten 2030, de gemeentelijke beleidskaders Cultuur, Financieel, Sociaal-maatschappelijk, Economisch en Toeristisch-recreatief, diverse beleidsdocumenten en de jaarrekening van het museum.

Dit heeft, onder leiding van een projectgroep, geresulteerd in een rapportage, gedateerd op 7 april 2020, die de gemeenteraad inzicht gaf in mogelijke scenario's en de daarbij behorende financiële consequenties. In dit koersdocument wordt verwezen naar die rapportage zonder op de inhoud specifiek in te gaan.

Op 30 juni 2020 heeft de gemeenteraad uiteindelijk besloten, dat er met een gedegen ondernemingsplan koers gezet moet en kan worden om het museum in Asten een bestendige toekomst te geven. De mogelijke bezuiniging werd daardoor niet doorgezet, maar er werden wel stevige afspraken gemaakt met het bestuur van het museum.

Aandachtspunten daarbij waren onder andere de vorming van een nieuw bestuur, het behouden van de Senzer-medewerkers

en nieuwe exploitatiemogelijkheden te onderzoeken voor het gebouw, de tuin en de bijgebouwen. Tevens zou er samenwerking gezocht moeten worden met musea in de regio. Voor dit alles werd een eenmalig bedrag van € 100.000 ter beschikking gesteld.

In maart 2021 heeft het toenmalige bestuur van het museum een beknopte versie van een "Ondernemingsplan Museum Klok & Peel voor de komende jaren" vastgesteld en aangeboden aan de Astense gemeenteraad. Na de inleiding en de uitgangssituatie zijn er drie fases van ontwikkeling beschreven: Fase 1 korte termijn 2020-2021, Fase 2 middellange termijn 2022-2025 en Fase 3 lange termijn 2026-2030.

In dit Koersdocument wordt verwezen naar dat plan, waarbij Fase 1 volgens dat plan dus eind 2021 eindigt.

Concrete resultaten van Fase 1 2020-2021 zijn de vorming van een nieuw bestuur waarbij de functies van voorzitter, vicevoorzitter, penningmeester, secretaris, pr/marketing en museale collecties en tentoonstellingen zijn ingevuld.

Van het ter beschikking gestelde budget van € 100.000 is nog niets gebruikt en zal enkel in nauw overleg met de wethouder Cultuur en/of het College van B&W worden aangesproken, mits functioneel voor een onderbouwing van het toekomstperspectief van het museum.

Verder zijn er tientallen gesprekken gevoerd om te bezien en te horen waar het museum staat en wat de beelden en/of ideeën zijn van betrokkenen en derden die wat meer op afstand staan.

Een kort overzicht daarvan: alle politieke partijen zijn apart met hun raadsleden en achterban aanwezig geweest voor een gesprek met het nieuwe bestuur en ook het College van burgemeester en wethouders, in aanwezigheid van de gemeentesecretaris, heeft een gesprek gevoerd. Tevens zijn met wethouder Spoor in kleiner bestuurlijk verband diverse gesprekken gevoerd in aanwezigheid van een ambtenaar. In wisselende bestuurlijke samenstellingen zijn er gesprekken gevoerd met Museum de Wieger, Staatsbosbeheer, Singing Bronze Foundation, Land van de Peel, VVV Asten, Senzer, Ondernemers Vereniging Asten, Regionaal Historisch Centrum Eindhoven, Waterschap Aa en Maas, een creatieve kunstenaar, Koninklijke Eijsbouts, beiaardier Rosemarie Seuntiëns, tientallen vrijwilligers van het museum en de (betaalde) staf van het museum. Verder is er gewerkt aan de voorbereiding van de Pompoendagen 2021, de afhandeling van enkele lopende tentoonstellingen en is er met coronamiddelen van derden een begin gemaakt met het meer coronaproof maken van enkele zalen.

Voor wat betreft de financiële stand van zaken, eind 2021, zijn er door de landelijke maatregelen om het museum niet open te mogen stellen tijdens meerdere maanden in 2020 en 2021 minder bezoekers geweest dan in andere jaren. Dat heeft uiteraard geleid tot minder inkomsten en een onder druk staande reguliere exploitatie. Mede door de middelen die de landelijke en plaatselijke overheid gedurende deze tijd ter beschikking hebben gesteld, valt het

resultaat in 2021 feitelijk mee. Waarschijnlijk kan het museum over 2021 een jaarrekening vaststellen met geen of beperkte tekorten. Een resultaat waar begin 2022 verantwoording over zal worden afgelegd door het bestuur. Uitgangspunt voor de begroting 2022 is, dat er wordt uitgegaan van een aantal bezoekers van 40.000 en dat er met de huidige subsidie vanuit de gemeente Asten een gezonde exploitatie gevoerd kan worden.

3. Koers 2022 en 2023

Voor de komende twee jaren staan er stevige uitdagingen te wachten voor het museum. Naast de grote onzekerheid of corona ook in 2022 nog zal zorgen voor problemen, hebben de vele gevoerde gesprekken in 2021 een schat aan informatie opgeleverd waar het bestuur met de medewerkers en de 225 vrijwilligers aan zal gaan werken.

Dat zal kansen en bedreigingen met zich mee gaan brengen, hetgeen begrijpelijk is, maar waarbij het zaak is de koers in zicht te houden: "een museum van en voor Asten, met een gestage groei van bekendheid buiten Asten, hetgeen gaat leiden tot meer en herhaalde bezoeken". Belangrijk daarbij is, dat iedere betrokkene bij het museum de urgentie daarvan ziet en tot zich neemt, maar dat er ook rust is en tijd komt om eraan te werken. In die zin is het belangrijk de jaren 2022 en 2023 te gebruiken voor concrete en creatieve acties en daarbij niet belast te worden met veel formeel bestuurlijk overleg. Los daarvan zal het bestuur periodiek de Astense politiek in brede zin regelmatig voor informeel

overleg uitnodigen om bij te praten over de actuele stand van zaken.

Financiën lijken voor het toekomstperspectief de rode draad en dat is ook in de gesprekken met de Astense politiek vaak hoofdonderwerp geweest. Echter financiën zonder duidelijke visie en bijbehorende resultaten waarvoor extra middelen nodig zijn, zal noch de Astenaar, noch enige externe instantie warm maken om daaraan bij te dragen. Vandaar dat een opsomming van aandachtspunten waar het museum eind 2021 staat en mee aan de slag moet in de komende twee jaren in deze relevant is. De keuze waaraan komende twee jaren primair gewerkt gaat worden is onderdeel van het laatste deel van dit Koersdocument: De tien speerpunten.

De vele gesprekken die het bestuur gevoerd heeft, hebben een schat aan informatie opgeleverd. Duidelijk daarbij is dat vrijwel alle opmerkingen zich richten op het museum, de gebouwen, de tuin, de bijgebouwen en de organisatie. Niemand heeft zich uitgesproken over grotere ambities die Asten overstijgen, maar men heeft zich juist gericht op het toekomstbestendig maken van het museum zelf.

Dat zal ook voor de komende twee jaren hoofdthema van handelen gaan worden voor het bestuur.

Er zijn veel sterktes genoemd over het museum:

- De gastvrijheid en vele enthousiaste vrijwilligers

- De groene en ruimtelijke locatie en entourage (buiten)
- De unieke klokkencollectie
- De diversiteit van klok + peel + tuin
- Mooie grote museumstukken
- Bezoekers die voor de eerste keer komen zijn aangenaam verrast
- Publiekstrekker als pompoendagen
- Doelgroep jeugd (basisschool) wordt goed aangesproken

Ook zijn er veel kansen genoemd voor het museum:

- Samenwerking met andere musea en RHC te Eindhoven
- Samenwerking met lokale partners als VVV, IVN, Sterrenwacht en plaatselijke politiek
- Verhalen anders en interactiever vertellen, ook bij de tuin
- Collecties in het depot – meer wisselen met het hoofdgebouw
- Jongvolwassenen erbij betrekken, events voor 30-ers, ZZP-netwerk opzetten, arrangementen voor verschillende (leeftijds-) groepen, lezingen
- Bezoekers tot ambassadeur maken
- Astenaren meer betrekken: abonnement voor Astenaren, OVA-meetings, groepsuitjes voor Astenaren
- Horeca attractiever maken, fietsers en bezoekers toeristenpoort in het museum uitnodigen

En ook enkele zwaktes en/of bedreigingen zijn aan bod gekomen:

- Hoe houden we voldoende vrijwilligers, die we moeten koesteren en opleiden
- De entree en enkele zalen moeten aan de tijd gebracht worden
- Er moet gewerkt worden aan een duidelijke routing

- Het museumcafé heeft een kwaliteitsslag nodig

En er is ook een ideaalbeeld geschetst van mogelijkheden die op termijn gerealiseerd zouden moeten of kunnen worden:

- Het Ostaderpark: de huidige museumterreinen aan weerszijden van de Ostaderstraat, de ontsluiting daarvan en het historische achterland, bestaande uit een bosperceel en een zandwegenstructuur tussen de hoge akkers kunnen meer met elkaar verbonden worden. Maak daar een landschapspark met museumcampus van. Dat trekt naast museumbezoekers ook natuurliefhebbers aan.
- De huidige museumgebouwen kunnen interactiever ingericht worden. Het is dan meer dan lezen en kijken en daardoor komt “doen, ook met moderne media” prominenter naar voren.
- De Oranjerie kan een meer groene uitstraling krijgen.
- Kwaliteitscontroles houden de collecties letterlijk en figuurlijk aan de tijd.
- Plaatselijke collecties als de boeken van Henk Berkers of de beelden van Joep Coppens kunnen meer vertellen over de Peel en de tijd waarin wij leven.
- De tuin kan avontuurlijker ingericht met Pompelientje en/of Peeldemonen van wijlen Leo van Hoek en een hoek is ook ingericht voor het kweken van pompoenen.
- De bijgebouwen kunnen worden opgewaardeerd en in goede staat gebracht, met tevens werk- en vergaderruimten.
- Er moet een tendens zichtbaar worden waarbij bestaande evenementen grondig

zijn vernieuwd, waarbij een nieuw voorjaarsevenement.

- We willen de slogan "Wij hebben de tijd" tot pay-off maken voor de ambitie van het museum.

De beschrijving van dit alles heeft als meerwaarde dat iedereen begrijpt, dat het geen opgave is die morgen gerealiseerd zal zijn. Het vraagt om keuzes, gerichte aanpak met een duidelijke opdrachtformulering, uitvoerenden die eraan beginnen en het ook afmaken en niet in de laatste plaats middelen om het succesvol te laten zijn.

4. Tien speerpunten 2022 en 2023 voor het bestuur, geformuleerd als bereikte doelen eind 2023

1. Museum intern. De organisatie bestaat uit een Algemeen Bestuur (zes leden) met daarin een Dagelijks Bestuur (drie leden), een uitvoerende staf met een parttime directeur, fulltime algemeen manager, parttime secretaresse, parttime horecaleider en enkele conservatoren. Voor wat betreft facilitaire aangelegenheden zijn diverse contracten afgesloten met Astense bedrijven in de vorm van barterdeals, sponsorschappen of contracten. De vrijwilligers zijn kwantitatief en kwalitatief robuust georganiseerd. De medewerkers van Senzer verlenen diensten aan het museum welke van toegevoegde waarde zijn voor het functioneren van het museum.
2. Museum hoofdgebouwen. In het hoofdgebouw zijn reparaties verricht aan enerzijds de collectie waar gebreken aan waren en anderzijds aan het gebouw zelf, zoals de vloeren, de daken en de oudere vitrines. Ook de Orangerie is qua functionaliteit en uitstraling op orde.
3. De bijgebouwen zijn opgeruimd en te bezoeken voor studenten en anderen die interesse hebben in de collecties die daar staan opgesteld.
4. De museale zalen zijn aangepast op inhoud en uitstraling waarbij in iedere zaal een fysieke activiteit is gerealiseerd waar bezoekers iets mee, aan of bij kunnen doen.
5. Het café/restaurant is modern heringericht en aan de tijd gebracht, met een breder aanbod aan de gasten.
6. Regionale samenwerking heeft geresulteerd in samenwerking op bestuurlijk- en managementniveau met musea in de regio, het RHC te Eindhoven, Staatsbosbeheer en Waterschap Aa en Maas. Waarbij nieuwe kansen die zich in 2022 en 2023 voordeden ook ter hand zijn genomen.
7. Er is een voorjaarsevenement in 2023 gerealiseerd.
8. Er is eind 2022 een Raad van Advies geïnstalleerd die het museum bijstaat in scherp houden van de actualiteit en het museum profileert in zijn netwerk.
9. Er is een bestendig financieel beleid, waarbij voor gerichte activiteiten nieuwe financiers gezocht zijn die hun naam ook aan het museum hebben verbonden.
10. Uitdagende tentoonstellingen en bijbehorende collectiepresentaties zijn in het museum gerealiseerd, waarbij oude tijd (zoals klokken en wolven) en nieuwe tijd (zoals digitale tijd en klimaat) in het vernieuwde Museum Klok & Peel in Asten met elkaar zijn verbonden. Mede daardoor is het museum bij uitstek aansprekend geworden voor alle leeftijdsgroepen die daarvoor graag meerdere keren naar het museum komen.

5. Tot slot

De nieuwe ambitie is een robuust, modern, veilig, attractief doe- en belevingsmuseum te gaan bouwen op de geweldige grondvesten van het huidige museum. Met trots en met respect wordt aan de trekkers en doeners daarvoor dank uitgesproken. Daarbij mogen de vele duizenden uren die vrijwilligers daarin geïnvesteerd hebben zeker niet vergeten worden. Zonder hen had het museum deze statuur niet verkregen.

Tegelijkertijd staan in dit Koersdocument talloze uitdagingen, kansen en ook bedreigingen. Een museum dat stil staat, niet grondig in de spiegel durft te kijken en daar stevige acties op in gaat zetten, zal enkel de weg van achterstand en vergetelheid opgaan. Dat mag en zal in Asten niet gebeuren!

Daarom wil het bestuur, ook zelf actief als vrijwilliger, deze handschoen opnemen en aan de slag gaan. Dat zal alleen succesvol zijn als de Astense politici, de Astenaren en natuurlijk de regio, de meerwaarde van het museum voor hen blijven of gaan inzien. Als al deze betrokkenen dan als ambassadeur van hun en ons Museum Klok & Peel aan de slag gaan, dan kan het museum een zonnige toekomst tegemoet zien.

Asten, 29 November 2021
Namens bestuur van Museum Klok & Peel,
Frans Stienen, voorzitter.

KLOK & PEEL
méér dan museum!

Nationaal Museum Klok & Peel Ostaderstraat 23 5721 WC Asten T 0493 69 18 65 E info@museumklokenpeel.nl
www.museumklokenpeel.nl IBAN nr. NL 51RABO 0103646353 Biccode RABONL2U KvK 41091740 BTW nr. NL007883778 b 01